

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

همایش اقتصاد ایران؛ اصلاح ساختارها، رفع ناترازیها

،

نقش آفرینی نوین در عرصه بین الملل

دکتر پرستو محمدی

عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس

رییس پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس

- ۱۴۰۰ تا کنون: مدیر مسئول فصلنامه پژوهش های اقتصادی (رشد و توسعه پایدار)
- ۱۳۹۹ - ۱۴۰۲: معاون دفتر همکاری های علمی بین المللی دانشگاه تربیت مدرس
- ۱۳۹۷ - ۱۳۹۸: مدیر طرح و برنامه پارک علم و فناوری دانشگاه تربیت مدرس
- ۱۳۹۷ - ۱۳۹۸: رابط دانشگاه در پیگیری امور مربوط به همکاری با دانشگاه ها و موسسه های آموزش عالی کشور فرانسه
- ۱۳۷۵ - ۱۳۷۸: کارشناس برنامه ریزی کشوری دفتر اقتصاد کلان - سازمان برنامه و بودجه
- ۱۳۷۵: کارشناس بودجه دفتر امور پژوهشی - سازمان برنامه و بودجه

سوابق تحصیلی:

- ۱۳۷۹ - ۱۳۸۵: دکتری علوم اقتصادی، دانشگاه سوربن - پاریس ۱ (Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne)
- ۱۳۷۳ - ۱۳۷۵: کارشناسی ارشد توسعه اقتصادی و برنامه ریزی، دانشگاه تهران.
- ۱۳۶۹ - ۱۳۷۳: کارشناسی اقتصاد نظری، دانشگاه الزهرا (س).

عوامل عمده ناترازی بانکی

عوامل ساختاری اقتصاد: تامین مالی کسری بودجه از نظام بانکی موجب افزایش پایه پولی و حجم نقدینگی شده در نتیجه افزایش تورم ناشی از فشار تقاضا را ایجاد می‌کند.

عوامل خارجی: تحریم و ناترازی پرداخت‌های خارجی از طریق افزایش نرخ ارز موجب افزایش پایه پولی و حجم نقدینگی شده و از سمت عرضه باعث افزایش هزینه‌های تولید و افزایش تورم ناشی از فشار عرضه می‌شود.

عوامل عملکردی بانکی: شکاف نرخ تورم و نرخ سود علی‌الحساب سپرده‌ها ناشی از ناتوانی بانک‌ها در اجرای صحیح عقود اسلامی تشدید کننده بحران ناترازی بانکی است.

1. افزایش حجم مطالبات غیرجاری بانک‌ها (عدم تمایل به بازپرداخت تسهیلات با توجه به شکاف نرخ تسهیلات و نرخ تورم)
2. انتظارات تورمی مردم و عدم تمایل به سپرده‌گذاری‌های بلندمدت در نتیجه افزایش ناترازی نقدینگی بانک
3. افزایش دارایی‌های منجمد بانکها (عدم به صرفه بودن اعطای تسهیلات با نرخ پایین و ترجیح بانک به حفظ دارایی‌ها و کسب سود ناشی از افزایش قیمت دارایی‌ها در اثر تورم)

افزایش قیمت کالاها و خدمات

نمونه‌هایی از آثار بهره

اثر نرخ بهره در قیمت خدمات در آلمان

۱۲ درصد	جمع‌آوری زباله
۳۸ درصد	آب
۴۷ درصد	فاضلاب
۷۷ درصد	اجاره بها

نرخ بهره عامل افزایش قیمت کالا

منبع: کتاب یول، بهره و بحرانهای اقتصادی اجتماعی، (نوشته هلموت کرویتس)

بر اساس نمونه ۲۰۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، حدود ۱۵ تا ۵۰ درصد هزینه های تولید و حدود ۳۳ تا ۳۸ درصد تولید ناخالص داخلی را هزینه های مالی تشکیل می دهد. نرخ بهره علت تورم است.

*بررسی رابطه بین نرخ بهره و نرخ تورم در ایران، داوودی و ذوالقدری، ۱۳۹۰

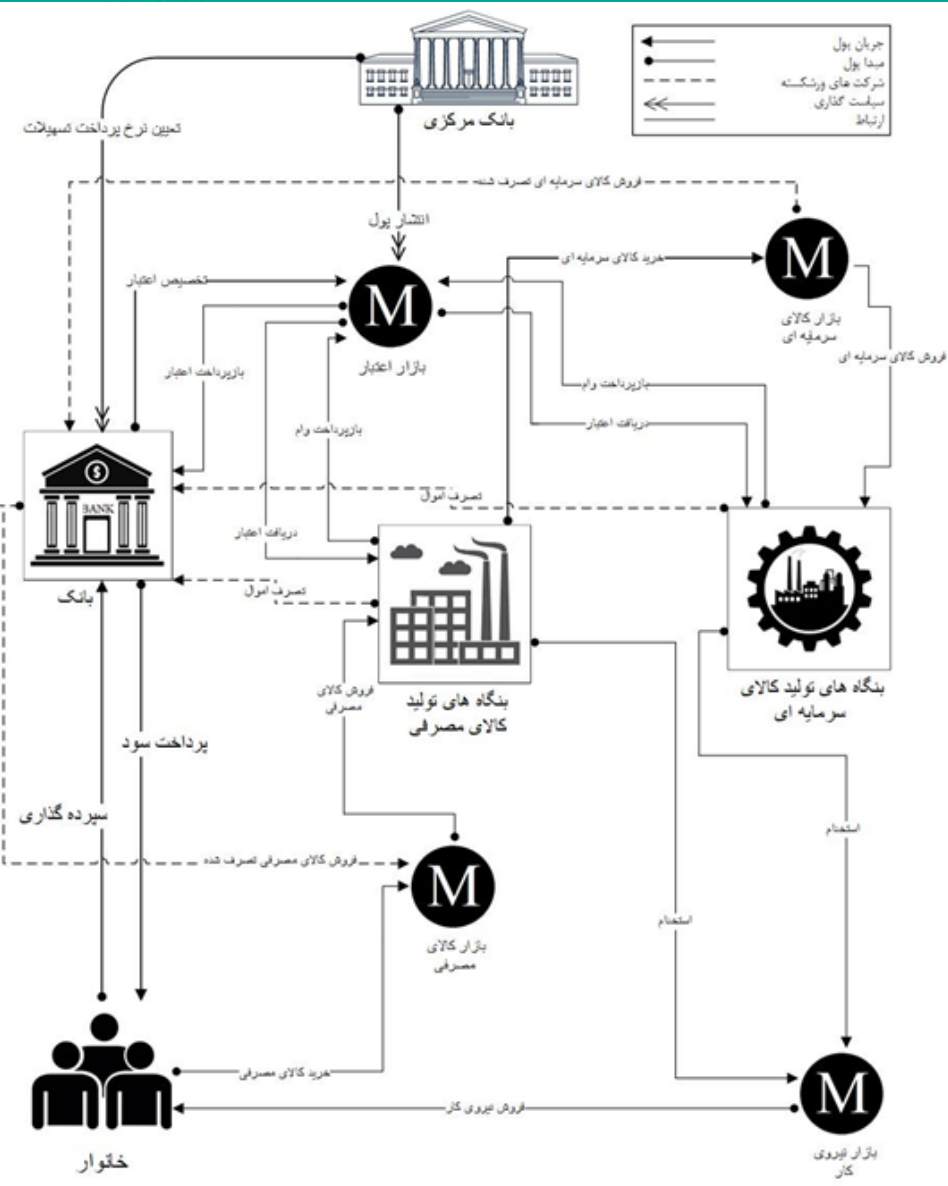
نتایج یک مدل شبیه‌سازی عامل بنیان نشان دهنده آثار مثبت حذف تدریجی نرخ بهره در اقتصاد است:

- سناریو افزایشی نرخ بهره: سبب افزایش ضریب جینی و افزایش اختلاف توزیع درآمد و ثروت در جامعه و از بین رفتن بنگاه‌های تولیدی می‌شود.

- سناریو حفظ نرخ بهره ثابت: تاثیری بر بهبود ضریب جینی مشاهده ندارد. هم‌چنین در این سناریو ورشکستگی تعداد قابل توجهی از بنگاه‌های اقتصادی را در بلندمدت به دنبال دارد.

- سناریو کاهش نرخ بهره: جامعه شبیه‌سازی شده به رشد اقتصادی پایدار، نقدینگی کنترل شده و کاهش ضریب جینی دست پیدا می‌کند و توزیع درآمد و ثروت متعادل می‌گردد.

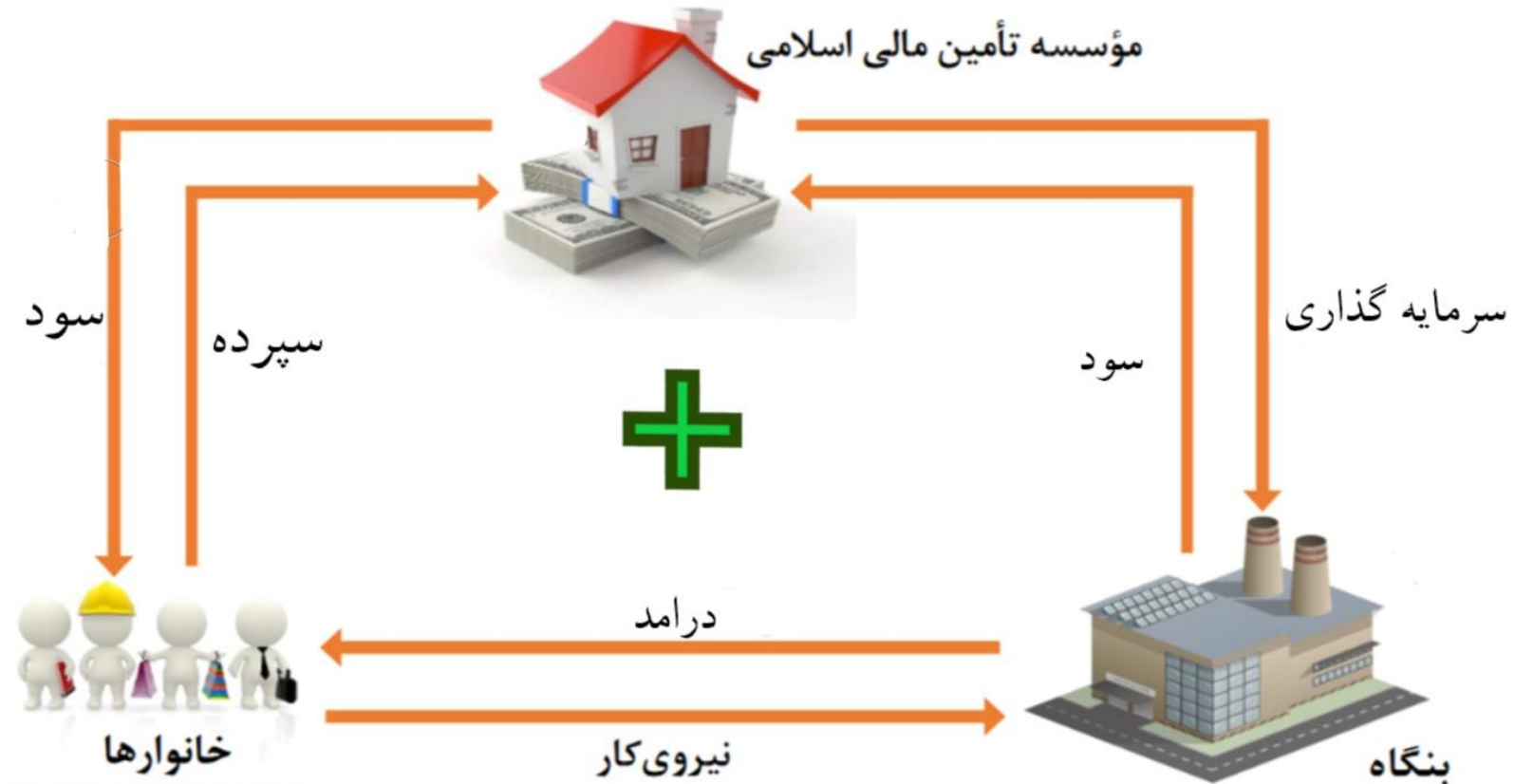
منبع: علیرضا ظریفیان و پرستو محمدی، مدل‌سازی تأثیر سیاست پولی با الگوهای مختلف نرخ بازپرداخت تسهیلات بر متغیرهای کلان اقتصادی با استفاده از رویکرد عامل بنیان، مجله پژوهش‌های اقتصادی (رشد و توسعه پایدار) دوره ۲۳، شماره ۱ - (۱۴۰۲)

• در مدل مشارکتی سپرده گذار در سود و زیان بنگاه سهام است پس انسجام بین عرضه و تقاضای اقتصاد برقرار می‌شود و این به معنی ثبات نظام تامین مالی است.

مدل فرضی عملکرد یک مؤسسه تأمین مالی اسلامی در یک اقتصاد ساده

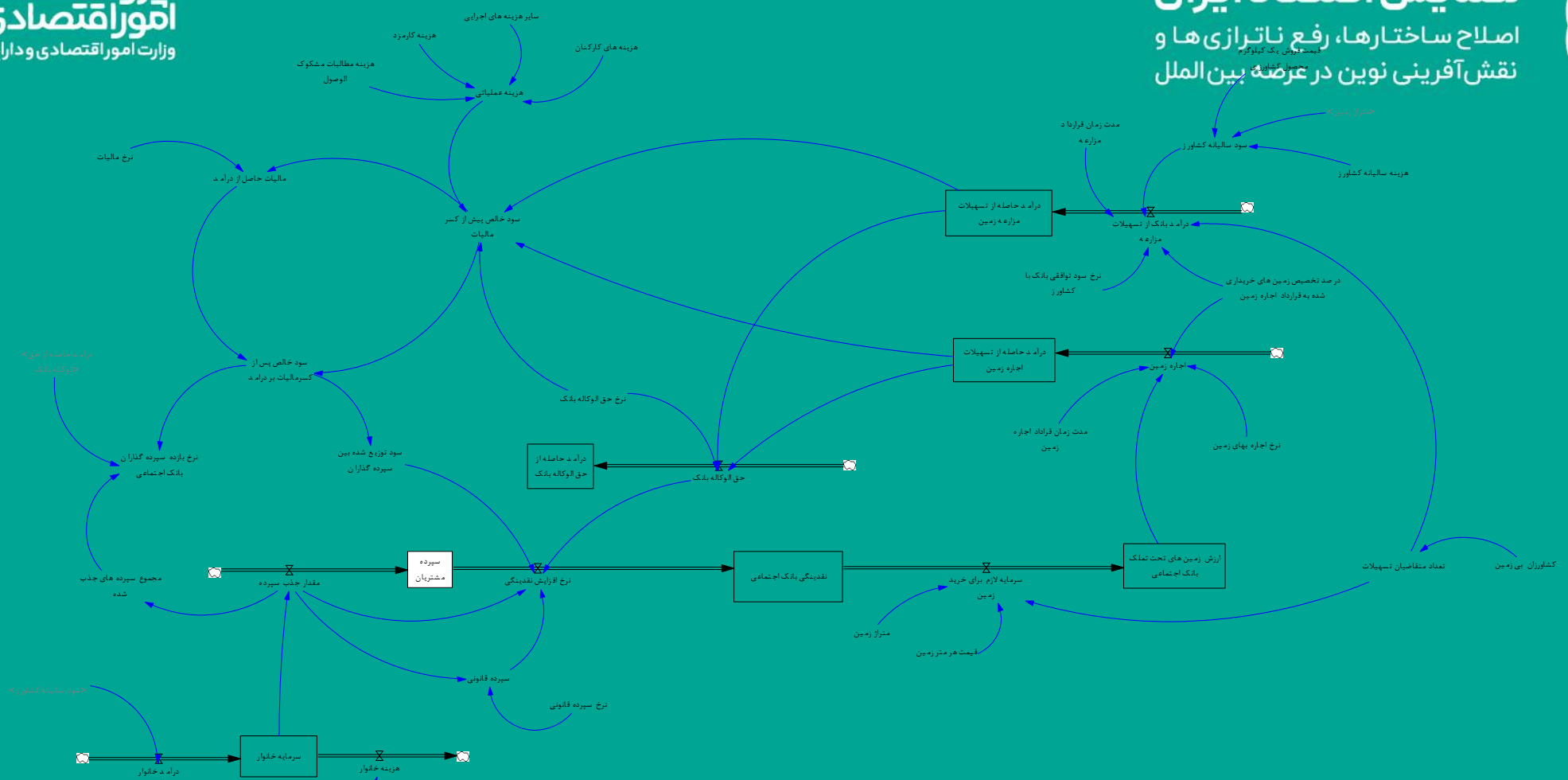
در مرحله اول سپرده از خانوارها به سمت بانک آمده و نیروی کار نیز به بنگاه داده میشود .
بانک با سرمایه گذاری در بنگاه سود به شروع تولید کمک میکند.
بنگاه به بانک سود و به خانوار درآمد میدهد.
بانک از سود برگشتی حاصل از سرمایه گذاری سود سپرده گذار (خانوار) را پرداخت میکند. این چرخه برای هر سه عامل آن مثبت است:
خانوار با سپرده گذاری سود دریافت کرده و درآمد نیز دارد.

همایش اقتصاد ایران اصلاح ساختارها، رفع ناترازی‌ها و نقش‌آفرینی نوین در عرضه بین‌الملل

پژوهشکده
آموراقتصادی
وزارت امور اقتصادی و دارایی

مدل سیستم پویا اعطای تسهیلات با عقود اجاره و مزارعه در بخش کشاورزی

منبع: حمیدرضا کریمی و پرستو محمدی (۱۴۰۱)، الگوی مالی پایدار برای کسب و کار بانک‌های اجتماعی، تحقیقات مالی، دوره ۲۴ شماره ۴.

پایداری رشد جریان نقدینگی بانک با بکارگیری عقود اسلامی (اجاره و مزارعه در بخش کشاورزی) در مقایسه با تسهیلات متعارف

سال	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
جریان نقدینگی بانک با وام کم بهره (میلیارد ریال)	1817.01	10868.7	7489.3	6262.79	7136.7	8709.5	7195.41	6827.63	5452.58	6654.15	8105.39
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
	7194.11	5271.34	6597.89	6094.92	6982.61	6225.46	4456.4	5801.63	3944.79		6414.73
سال	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
جریان نقدینگی بانک با عقود اسلامی (میلیارد ریال)	23944.9	17989.6	24466.8	28792.4	31018.9	32547.8	37164.9	40637.1	45117.9	47023.3	48680.4
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
	52701.4	57735.2	59521	63137.7	65365	69238.5	74125.2	75899	80876.2		81527.9

منبع: حمیدرضا کریمی و پرستو محمدی (۱۴۰۱)، الگوی مالی پایدار برای کسب و کار بانک‌های اجتماعی، مجله تحقیقات مالی، دوره ۲۴ شماره ۴.

- با افزایش غیر متعارف نسبت نقدینگی به تولید ناخالص داخلی راهکارهای غیر سنتی، نامتعارف، خلاقانه متناسب با رفع بحران ناترازی های مالی کشور نیاز هست. به گونه ای که خود تشدید کننده افزایش حجم نقدینگی یا خلق اعتبار در سیستم نشود.

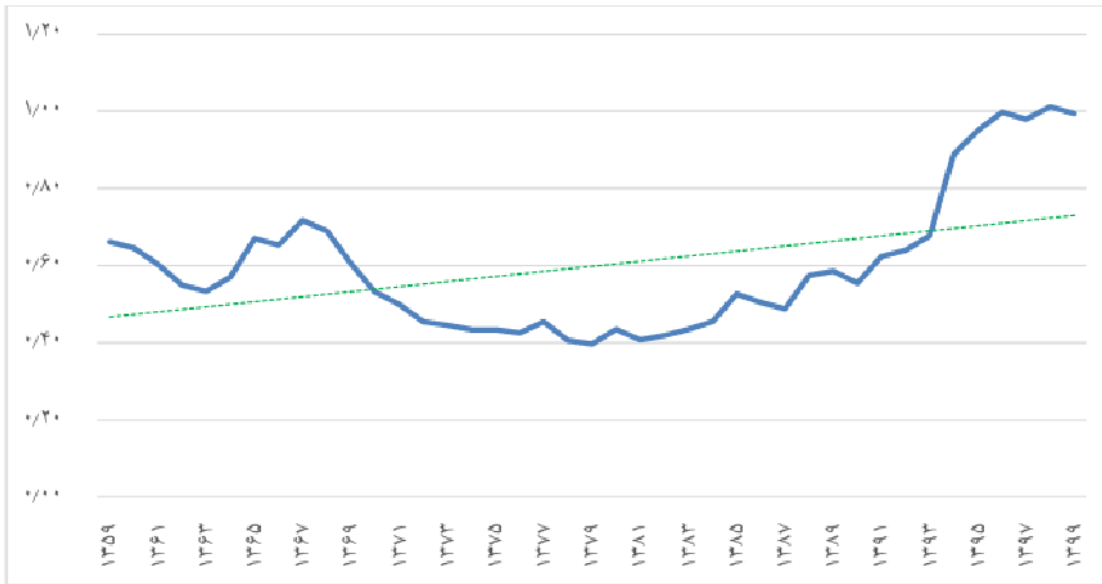
- به جای برخورد اعتباری با امهال مطالبات، اجرای صحیح عقود مطالبه شود.

- از روش های تسویه مطالبات به ازای کالا به ویژه در زنجیره های تولید استفاده شود.

- در شرایط ممکن از روشهای تامین مالی مشارکت خصوصی عمومی به جای انتشار اوراق بدهی، به کار گرفته شود.

- در شرایطی که امکانپذیر باشد تسویه مطالبات در ازای تملک دارایی و یا سهام صورت پذیرد.

ارزیابی نسبت نقدینگی به تولید، توسعه مالی، و رشد اقتصادی: شواهدی از اقتصاد ایران

نسبت نقدینگی به تولید ناخالص داخلی در ایران

پژوهشکده
امور اقتصادی
وزارت امور اقتصادی و دارایی

همایش اقتصاد ایران

اصلاح ساختارها، رفع ناترازی‌ها و
نقش آفرینی نوین در عرصه بین‌الملل

خداوندا! ما را از علم نافع و عمل صالح بهره‌مند و موفق بدار.